

Krisestemning. »Det europæiske hus er ikke lavet til uvejr. Men Europa er ved at genopdage, at historien kan være både tragisk og dramatisk,« siger tænketankchefen Yves Bertoncini. De ambitiøse EU-arkitekter er blevet afløst af redningsfolk, der forsøger at lukke hullerne i unionens ydre grænse og reparere den fælles mønt. Er der stadig håb for EU-konstruktionen?

Ode til frygten

Bruxelles – »Hvad skal der egentlig blive af os europæere?« Det lidt urovækkende spørgsmål stilles af Yves Bertoncini. Som direktør i tænketanken Notre Europe er han ellers en af de folk, der nærmest er professionelt forpligtet til at beholde den europæiske ja-hat på, selv i strid modvind.

»Lige nu udgør vi syv procent af klodens befolkning og står for 20-25 procent af verdens økonomi. Men snart er vi kun seks procent. Både befolkning og økonomi svinder,« fortsætter Bertoncini. »Når vi vender os indad og stirrer os blinde på alt det, der adskiller franskmænd og tyskere, grækere og danskere, så glemmer vi at se ud på den verden, der omgiver os. Husk, at set med et blik fra Beijing eller Brasilien er vi meget mere lig hinanden, end vi tror. Men i dag er EU slet ikke godt nok forenet til at stå ordenligt imod verdens udfordringer. Det europæiske hus er ikke lavet til uvejr. Men Europa er ved at genopdage, at historien kan være både tragisk og dramatisk.«

Bertoncini er urolig på Europas vegne, men han er ikke pessimist. Mest af alt ville han ønske, at nogle flere stillede sig det samme spørgsmål og tænkte over de mulige svar på Europas fremtid i en globaliseret verden.

Tænketanken Notre Europe, hvis navn betyder Vores Europa, har sæde i både Paris og Berlin og er grundlagt for snart tyve år siden af Jacques Delors, den franske formand for Europa-Kommissionen i perioden 1985-95. Den nu 90-årige Delors personificerer i dag en svunden æra med store planer og spring fremad for EU-integrationen – fra det indre marked til euroen.

Med Delors' egen vending er EU siden dengang gået fra arkitekternes EU til et brandslukkeres EU. Tilbage i 2003 lagde unionen en såkaldt sikkerhedsstrategi. Her blev det betonet, at Europa aldrig før havde kendt en så lang periode med fred og velstand.

»Med den økonomiske krise, det arabiske forår, Syriens borgerkrig, krisen i Ukraine, terrorisme og asylstrømme er det billede forandret totalt,« konstaterer Bertoncini. »Så for EUs borgere er unionen nu et område, der hverken er stabilt eller velstående. I den kontekst er der et stort behov for at udstikke en retning og at formulere en diskurs, der gør EU til et svar på de trusler, der omgiver os – ikke truslen i sig selv.«

Ser vi på klimaproblemet, så er EU en del af svaret – det så vi for kort tid siden i Paris. Over for Putins aggression er EU igen en del af svaret på truslen – ja, det var svært at nå til enighed om EU-sanktionerne. Men det skete faktisk, og de er

lige blevet forlænget. Det er vigtigt at sætte spottet på de kriser, hvor EU faktisk kan

Websitet anvender cookies for at huske dine indstillinger, statistik og målrettede annoncer. Denne information deles med tredjepart. [Læs mere](#) OK

logisk set også føre til øget politi- og efterretningssamarbejde i EU.«

Frygten som drivkraft

Men der er ikke ret mange overbeviste EU-positive ledere ved magten i Europa i dag, der giver den i rollen som Europa-visionære, og da heller ikke ligefrem en overvældende opbakning i den europæiske offentlighed til EU-konstruktionen.

»De europæiske regeringsledere har i alt for høj grad hvilet sig op ad glæden, og overladt det til ekstremisterne at spille på frygten,« siger Bertoncini og langer ud efter et af EU-konstruktionens store symboler, »Ode til Glæden«, Beethovens hymne efter Schillers digt om Freude, schöner Götterfunken – glæden, den smukke guddommelige gnist. Den blev i 1993 gjort til en slags EU-kendingsmelodi.

»Men i en svær krisetid er oder til glæden ikke særlig hørbar, og de umiskendelige succeser som studieudvekslingsprogrammet Erasmus er bare ikke nok til at samle folk. I det hele taget er problemet med 'Ode til glæden', at den fra starten har været faktuel forkert. Det burde have været en ode til frygten. For hvorfor lavede man EU-projektet? Fordi man var bange! Bange for at Tyskland og Frankrig skulle ende i krig igen; bange for kommunismen. Det hele var med frygten som motor,« siger Bertoncini og fortsætter argumentet om frygtens røde tråd:

»Vi så det igen med euro-projektet. Det var langtfra kun funktionalitet og det indre markeds logik, der var på spil bag den fælles mønt. Projektet lå allerede klart i

Brugernavn:

Adgangskode:

LOG IND

[Registrér](#) | [Glemt adgangskode](#)

Cookie- og privatlivspolitik

skuffen før den tyske genforening. Men det, der gjorde det politisk muligt, var frygten. Euroen kom til verden, fordi især Frankrig var bange for et nyt stort Tyskland. Den stærke tyske D-mark skulle deles.»

EU's tillidsunderskud

Uanset al denne historie, så er tanken om EU som en central del af løsningen på tidens problemer svær at sælge lige nu. Det forgangne år har været ualmindeligt svært for fællesskabet.

I skyggen af truslen om en »Brexit« fra unionen forlangte Storbritannien reformer efter britisk smag, nye undtagelser og ret til at forfordere andre EU-landes borgere, når det gælder adgang til bestemte ydelser. Danmark ville fortsat have sine gamle undtagelser, men alligevel være med i Europol – ikke på den EU-designede tilvalgs måde, men på vores helt egen parallelle manér. Og med truslen om at sprænge euroen kastede Grækenlands venstreorienterede regering sig ud i en grandios, seks måneder lang afpresningsmanøvre, som endte med et nederlag til Syrizas opgør med sparepolitikken og endnu en europæisk feberredning.

Og som om unionen ikke havde udfordringer nok, har den største flygtningekrise i mands minde også overvældet medlemslandene og truet med at underminere den højt besungne frie bevægelighed. Forventningen om, at de åbne indre grænser blev modsvaret af stærke ydre EU-grænser, har dumpet stress-testen; Fort Europa viste sig at have masser af huller i borgmuren. Dommedagsprofeter og EU-skeptikere frydede sig og råbte 'hvad sagde vi', mens de sidste forbenede EU-entusiaster sprællede i nettet og lovede nye kure mod Europas mange ondt. En af dem var planen, der blev lanceret først i december, om et nyt Frontex-grænsekorp, der skal kunne intervenere med kammeratlig hjælp, selv mod et kriseramt lands vilje.

»Lige nu og her er det mest brandslukning for at redde Schengen og den frie bevægelighed, men Europa-Kommissionens formand Jean-Claude Juncker træder alligevel ind i rollen som arkitekt med sit Frontex-forslag,« siger Yves Bertoncini. »Det har faktisk den fordel, at det giver et svar på problemet med det tillidsunderskud, der er opstået omkring de åbne grænser.

For har vi tillid til Grækenland og Italiens evne og vilje til at vogte over vores fælles grænse? Svaret er nej. Og et modsvar er så et EU-grænsekorp, sammen med dehotspots, der skal sørge for asylbehandlingen og se til, at der tages fingeraftryk og arrangeres hjemsendelse. Her forsøger Juncker at styrke arkitekturen, men det giver naturligvis anledning til nervøsitet omkring suveræniteten. Fælles grænsekontrol er en gammel idé, der ikke er kommet igennem før, men det er et lille skridt fremad mod et føderalt Europa – og måske vil omstændighederne lige nu tillade, at det sker i 2016.»

Smertefuld vækst

Det europæiske samarbejde har udviklet sig over seks årtier, og ikke altid særlig hastigt. De, der ønsker mere europæisk integration, har ofte delt diagnoser ud i perioder præget af langsomme eller manglende fremskridt. Således blev stilstandsperioden mellem 1973 og 1984 betegnet som »euro-sklerose« for EU-projektet. Bertoncini har en ny diagnose klar:

»Nu lider EU af euro-skoliose. Sygdommen er en slags vokseværk, der er meget smertefuld. Rygraden følger ikke med og bliver derfor krum under opvæksten. Sygdommen er et billede på den tilstand, som EU lige nu befinder sig i. Vi har Schengens frie bevægelighed, men ikke nok kontrol med vores ydre grænser, der burde være en stærk rygrad i EU.»

Bertoncini understreger dog, at EU-integrationen og udbygningen af det europæiske samarbejdes institutioner ikke bare er gået i stå under indtryk af tidens kriser:

»Kigger vi mere nøgternt på fakta, så vokser EU faktisk alligevel. Under eurokrisen var der både brandfolk og arkitekter i gang. Grækenland skulle reddes, men man skabte undervejs også den europæiske stabilitetsmekanisme ESM (der råder over 500 milliarder euro til at yde nødlån, red.) og en bankunion med fælles tilsyn, der stadig skal gøres færdigt. Det er et svar på bankers vanvittige udlåns politik, der var med til at skabe den svære økonomiske krise.

Med bankunionen vil de vilde udlån komme under langt bedre kontrol fra Frankfurt, end de før var fra Madrid eller Dublin. Europæerne kommer ikke til igen at skulle betale for bankernes udskejelser. Alt i alt er det gode nye EU-tiltag, der har skabt mere integration i et forsøg på at reagere på de kriser, der plager Europa.»

	Lydavis	Søg bog	Læserrejser	Medarbejdere	Udland
	E-Avis	Oversigt	Læsernes vinklub	Bogudgivelser	Studerende
	Arkiv	Anmeldere	Læsernes filmklub	Kontakt os	Abonnement på E-avisen
	Penkowa-sagen	Litteraturpris	VidensUniverset	Annoncer	Gaveabonnement
	Per Brandt-sagen		Weekendavisens		Kundeunivers
	Koldkrigssagen		Madklub		Udgivelseskalender
	Sass Larsen-sagen				
	Artikelserie fra Fyn				
Ophavsret	Privatlivspolitik	Generelle handelsbetingelser			
Weekendavisen Pilestræde 34 DK-1147 København K. CVR: 25337654					